

Міністерство освіти і науки України
Науково-дослідний інститут українознавства

*Українознавство в системі національної освіти,
науки, гуманітарної політики держави*

Програма XXIII Всеукраїнської
науково-практичної конференції

20 жовтня 2020 року

Київ – 2020

Голова оргкомітету:

Наливайко Сергій Степанович, к. і. н., директор НДІУ.

Заступник Голови оргкомітету:

Гай-Нижник Павло Павлович, д. і. н., заступник директора НДІУ.

Члени оргкомітету:

Богданович Ганна Олександрівна, помічник директора НДІУ.

Ворончук Ірина Олексіївна, д. і. н., завідувачка відділу історичних пам'яток НДІУ.

Газізова Олена Олександрівна, к. і. н., завідувачка відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ.

Дорошенко Ірина Василівна, завідувачка відділу кадрів НДІУ.

Краснодемська Ірина Йосипівна, к. і. н., завідувачка відділу історичних студій НДІУ.

Крисаченко Валентин Семенович, д. філос. н., завідувач відділу військово-патріотичного виховання НДІУ.

Потапенко Людмила Григорівна, головна бухгалтерка НДІУ.

Ренке Тетяна Леонідівна, завідувачка відділу інформаційного забезпечення та наукових комунікацій НДІУ.

Самарський Олександр Сергійович, к. філос. н., завідувач відділу філософії та геополітики НДІУ.

Фігурний Юрій Степанович, к. і. н., завідувач відділу української етнології НДІУ.

Ціпко Анатолій Валентинович, д. філол. н., завідувач відділу української філології НДІУ.

Круглий стіл

«Міжконфесійний діалог в Україні: єкуменічний досвід»
(НДІУ, кімната 201)

Крисаченко Валентин, д. філос. н., проф., завідувач відділу військово-патріотичного виховання НДІУ
«Єкуменічна діяльність першоієрархів як шлях до міжконфесійного взаємопорозуміння»

Лебедева Юлія, к. і. н., старша наукова співробітниця відділу філософії та геополітики НДІУ
«Відродження української духовності в часи визвольних змагань УНР»

Тартасюк Володимир, аспірант кафедри теорії та історії держави і права Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова
«Формування гуманістичної правосвідомості та правової культури людини і суспільства»

Труш Володимир, науковий співробітник відділу військово-патріотичного виховання НДІУ
«Набуття українською православною церквою помісного статусу, реакція світового християнської спільноти»

Турпак Надія, к. філос. н., провідна наукова співробітниця відділу філософії та геополітики НДІУ
«Духовно-ціннісні пріоритети Міжконфесійного діалогу в Україні на сучасному етапі»

Фігурний Юрій, к. і. н., завідувач відділу української етнології НДІУ
«Гуманітарні пріоритети консолідації українського суспільства: релігійний чинник»

Чирков Олег, науковий співробітник відділу української етнології НДІУ
«Московський патріархат проти автокефалії українського православ'я: шляхи подолання антагонізму»

Порядок роботи конференції

20 жовтня 2020 року

09.00 – 10.00 – Реєстрація учасників конференції;
10.00 – 10.15 – Відкриття конференції, вітальне слово;
10.15 – 13.00 – Пленарне засідання;
13.00 – 13.30 – Перерва;
13.30 – 16.00 – Секційні засідання;
14.00 – 16.00 – Круглий стіл «Міжконфесійний діалог в Україні: єкуменічний досвід»;
16.00 – 17.00 – Підсумкове пленарне засідання.

Регламент конференції

Вітальне слово – до 10 хв.
Доповідь на пленарному засіданні – до 20 хв.
Доповідь на секційному засіданні – до 15 хв.
Виступ у дискусії – до 3 хв.

20 жовтня 2020 року

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

(вул. Ісаакяна, 18, актовa зала НДІУ, 4-й поверх, кім. 404)

Вітальне слово директора НДІУ Сергія Наливайка

Привітання учасникам конференції від офіційних гостей конференції

Вітальне слово учасникам конференції директора-засновника НДІУ, Голови Громадської ради з питань розвитку НДІУ акад. Петра Кононенка

Доповіді:

Наливайко Сергій, к. і. н., директор НДІУ

«Проблема походження слов'ян у поточній освітній та популяризаційній парадигмі»

Бевз Тетяна, д. і. н., г. н. с. відділу соціально-політичної історії Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, п. н. с. відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ

«Українська ідентичність і національна безпека у викликах сьогодення»

Калакура Ярослав, д. і. н., професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського Національного університету імені Тараса Шевченка

«Формування цивілізаційної ідентичності українства»

Андрушин Богдан, д. і. н., професор кафедри теорії та історії держави і права; декан факультету політології і права Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

«До питання витоків української державності та правової культури»

Грабчак Кирило, Головний консультант Апарату Верховної Ради України

«Підходи у дослідженнях українських етнічних цінностей»

Гай-Нижник Павло, д. і. н., заступник директора НДІУ

«Становлення та розвиток українознавства в Українській Державі 1918 р.»

Сторожик Лариса, директорка Бучанської Української гімназії
«Українознавче наповнення освітніх галузей у процесі формування патріотичних якостей учнів»

Харатон Галина, заступниця директора; **Кривович Марія**, учителька математики; **Гуцул Любов**, учителька біології; **Кузьмак Галина**, учителька фізики Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови

«Використання українознавчих знань у процесі вивчення точних наук»

Чабайовська Марія, к. і. н., доцентка кафедри педагогіки і методики навчання української та іноземної мов, педагогічних наук Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

«Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування національнокультурної ідентичності молодших школярів»

Чобан Роман, вчитель географії Джурівського ліцею Івано-Франківської області

«Українознавчі курси в структурі шкільної географічної освіти»

Кононенко Алла, наукова співробітниця відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ
«Культурно-сміслові пріоритети формування національної ідентичності учнівської молоді»

Лавренчук Тетяна, учителька історії та українознавства спеціалізованої школи I-III ступенів з поглибленим вивченням української мови та літератури № 273 м. Києва
«Формування ключових компетентностей учнів засобами українознавства в закладах загальної середньої освіти»

Нисевич Ірина, учителька української мови та літератури, українознавства; **Гришканич Даниїла**, учителька української мови та літератури; **Дзюбинська Лариса**, заступниця директора; **Василишин Лариса**, директорка Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови
«Використання українознавчих знань на уроках української мови та літератури, християнської етики як вагомий інструмент у вихованні національно свідомої особистості»

Свистун Юрій, вчитель історії та предмету «Захист України» Олексіївської ЗОШ I-III Краснокутської районної ради Харківської області
«Українознавче дослідження учнівської молоді: методика підготовки, проведення та презентації (на прикладі роботи з утривалення історичної пам'яті щодо українського традиційного кобзарства)»

Староста Мар'яна, учителька музичного мистецтва кафедри мистецтва; **Ігор Ковальчук**, учитель англійської мови кафедри іноземних мов Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови
«Роль Олександра Кошиця у формуванні іміджу української музики початку XX століття»

Стойчик Інна, вчителька історії Бучанської Української гімназії
«Україноціннісні засади формування громадянських та соціальних компетентностей учнівської молоді»

Ворончук Ірина, д. і. н., доц., завідувачка відділу історичних пам'яток НДІУ
«Сучасний стан українознавчих досліджень ранньомодерної доби: проблеми і перспективи»

Крисаченко Валентин, д. філос. н., проф., завідувач відділу військово-патріотичного виховання НДІУ
«Гуманітарні чинники консолідації українського суспільства: державні стратегіми»

Ціпко Анатолій, д. філол. н., завідувач відділу української філології НДІУ
«Текстовий досвід інформаційно-комунікативного стратегіювання в українському культуротворенні»

Фігурний Юрій, к. і. н., завідувач відділу української етнології НДІУ
«Характер та перебіг етнокультурних процесів в українському суспільстві в умовах інформатизації, глобалізації, інтеграції України до міжнародних європейських та євроатлантичних структур»

Газізова Олена, к. і. н., завідувачка відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ
«Методологічні підходи до викладання курсу «Українознавство» в сучасному освітньому процесі»

Ренке Тетяна, завідувачка відділу інформаційного забезпечення та наукових комунікацій НДІУ
«Журнал «Українознавство» в інформаційному просторі України»

Краснодемська Ірина, к. і. н., завідувачка відділу історичних студій НДІУ
«Ставлення діячів повстанського руху та політичних партій Правобережної України до українсько-польського військово-політичного союзу 1920 р.»

СЕКЦІЯ 1

Українознавчі проблеми національного державотворення

(НДІУ, кімната 206)

Модератор:

Краснодемська Ірина, к. і. н., завідувачка відділу історичних студій НДІУ

Доповіді:

Гордієнко Михайло, к. політ. н., доцент кафедри соціальної роботи та соціології Яготинського інституту МАУП
«Антиномії консервативної доктрини П. Куліша як пошук оптимальної моделі суспільного устрою»

Губський Сергій, науковий співробітник відділу історичних студій НДІУ
«Військові операції українських і польських військ 1920 р. на Правобережній Україні в сучасній українській історіографії»

Іванець Андрій, к. і. н., провідний науковий співробітник відділу історичних студій НДІУ
«Кримське питання в українсько-російських взаєминах початків ХХ та ХХІ ст.: порівняльний аспект»

Медвідь Федір, к. філос. н., професор кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права МАУП; **Маркелова Анастасія**, к. філол. н., магістрантка кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права МАУП; **Урбанський Максим**, магістр права, здобувач кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права МАУП

«Політика національної безпеки Української держави в гуманітарній сфері як засаднича умова розвитку українознавства»

Нестеренко Лідія, к. і. н., доцентка кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського

дослідно-експериментальної роботи Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», с. н. с. відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ

«Освіта як інструмент вибору цінностей у збереженні української ідентичності»

Василишин Лариса, директорка Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови; **Строгуш Галина**, заступниця директора з навчально-виховної роботи Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови

«Міжнародне співробітництво як вагома складова організації освітнього процесу на базі Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови»

Вітошинська Надія, учителька фізичної культури Львівської української гуманітарної гімназії імені Олени Степанів з поглибленим вивченням українознавства та англійської мови
«Використання українознавства на уроках фізичної культури»

Грабовська Людмила, педагог-організатор-методист, вчителька українознавства вищої категорії гімназії № 59 імені О. М. Бойченка м. Києва
«Українознавство – невід’ємна складова освітнього процесу гімназії (з досвіду роботи)»

Гурська Олена, к. і. н., старша наукова співробітниця відділу наукового і навчально-методичного забезпечення освіти у Новій українській школі Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»
«Конкурс посібників «Шкільна бібліотека»: українознавча складова»

Деленко Марія, методистка кабінету координаційно-методичної діяльності Львівського обласного інституту післядипломної освіти, вчитель-методист
«Козацька педагогіка як вагомий інструмент упровадження українознавчих знань в освітній процес»

Хоменко Олександр, к. і. н., старший науковий співробітник відділу української філології НДІУ

«Дилеми спільнотної ідентичності українців в інтелектуальному просторі українознавства початку XIX ст.»

Чупрій Леонід, д. політ. н., к. філос. н., професор кафедри філософії політології Університету державної фіскальної служби України, старший науковий співробітник відділу філософії та геополітики НДІУ

«Вплив західноєвропейських дискурсів на становлення київської філософської школи»

Яремчук В'ячеслав, д. політ. н., провідний науковий співробітник відділу соціально-політичної історії Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України

«До проблеми формування та трансформації ідентичностей та цінностей регіональної політичної еліти України (на прикладі Івано-Франківської області)»

Ясінська Аліна, к. політ. н., наукова співробітниця відділу соціально-політичної історії Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України

«Регіональна політична еліта Львівщини: особливості становлення (1990 – 2019 рр.)»

СЕКЦІЯ 4

Українознавство в системі освіти і науки:

проблеми та перспективи

(НДІУ, кімната 301)

Модератор:

Газізова Олена, к. і. н., завідувачка відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ

Доповіді:

Бойко Світлана, к. філос. н., завідувачка сектору авторського педагогічного новаторства відділу інноваційної діяльності та

«Культурне життя Чернігівщини у період нацистської окупації 1941–1943 рр. (за матеріалами преси)»

Сидоренко Андрій, аспірант кафедри світового українства історичного факультету КНУ імені Тараса Шевченка

«Українознавчий напрямок у культурно-науковій діяльності української військової еміграції міжвоєнного періоду XX ст.»

Токарчук Ольга, д. ю. н., професорка кафедри теорії та історії держави і права Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова

«Державотворчі чинники у поглядах О. Бочковського»

СЕКЦІЯ 2

Українознавчий вимір етнокультурних процесів на землях України (НДІУ, кімната 211)

Модератор:

Ворончук Ірина, д. і. н., доц., завідувачка відділу історичних пам'яток НДІУ

Доповіді:

Висотін Микола, науковий співробітник відділу історичних пам'яток НДІУ

«Образ українського козацтва в дидактичній історіографії»

Воробей Мирослава, наукова співробітниця відділу історичних пам'яток НДІУ

«Образ Речі Посполитої у підручниках для вищих навчальних закладів історичних та гуманітарних факультетів»

Гулюк Ігор, науковий співробітник відділу історичних пам'яток НДІУ

«Статус української шляхти у річнополитському суспільстві (осмислюючи польську історіографію XIX - 30-х рр. – XX ст.)»

Довбищенко Михайло, д. і. н., провідний науковий співробітник відділу історичних пам'яток НДІУ
«Проблема «простої руської» мови в освіті й науці в першій половині XVII ст. за творами Касіяна Саковича»

Отрошко Любов, наукова співробітниця відділу української етнології НДІУ
«Роль української діаспори у зміні суспільно-історичних умов етнічної та культурної самоідентифікації громадян у період демонтажу СРСР та трансформації УРСР у суверенну Українську державу»

Семенова Оксана, к. і. н., старша наукова співробітниця відділу української етнології НДІУ
«Феномен «радянськості» у конструюванні національної ідентичності українців: історіографічний огляд»

Чирков Олег, науковий співробітник відділу української етнології НДІУ
«Система чинників збереження і розвитку української та кримсько-татарської етнокультурної самобутності»

Шакурова Ольга, к. і. н., старша наукова співробітниця відділу української етнології НДІУ
«Вплив етнічної ідентичності на збереження та розвиток української етнокультурної самобутності»

СЕКЦІЯ 3

Інформаційно-комунікативний та філософсько-ідентифікаційний виміри культуротворчого досвіду української спільноти
(НДІУ, кімната 302)

Модератор:

Ціпко Анатолій, д. філол. н., завідувач відділу української філології НДІУ

Доповіді:

Беззуб Юрій, старший викладач кафедри історичної та громадянської освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

«Леся Українка і Борис Грінченко: невідомі сторінки взаємин у контексті українського національного відродження кінця XIX – початку XX ст.»

Безсмертна Наталія, наукова співробітниця відділу української філології НДІУ
«Особливості української мови новинних сайтів українського Інтернет-сегменту»

Денисюк Сергій, к. філол. н., доцент кафедри української мови, літератури та культури факультету лінгвістики КПІ ім. Ігоря Сікорського
«Внесок Ю. Шевельова у розвиток українознавчих досліджень у сердовищі Мистецького українського руху (1945–1948)»

Горбатюк Микола, к. і. н., старший науковий співробітник відділу соціально-політичної історії Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України
«Становлення регіональної політичної еліти Вінниччини (1991-2019 рр.)»

Грабовська Ірина, к. філос. н., старша наукова співробітниця Центру українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка, старша наукова співробітниця відділу філософії та геополітики НДІУ
«Українське філософське шістдесятництво в ідейних суперечностях доби»

Куцаєва Тамара, к. і. н., старша наукова співробітниця відділу української філології НДІУ
«Дослідження Ф. Вовка про українство: Добруджа в контексті набутків вітчизняного українознавства»

Настояща Катерина, к. соц. н., доц., докторантка факультету соціології Київського Національного університету імені Тараса Шевченка, старша наукова співробітниця відділу філософії та геополітики НДІУ
«Українська соціологія за радянських часів: існування попри можливості»

Самарський Олександр, к. філос. наук, завідувач відділу філософії та геополітики НДІУ
«Світоглядно-методологічні підвалини творчості В.Вернадського у контексті розвитку західноєвропейської філософської думки»